מאי לאו אפי' רבנן? לא, רבי היא. תנן המפריש חטאת ואבדה והקריב אחרת תחתיה תמות. טעמא א) דקריבה, הא לא הקריבה תרעה. ל"ש מתכפר באבודה, לא שנא מתכפר בשאינה אבודה, לא שנא משך ולא שנא לא משך, תיובתא דתרוייהו? מילתא ב) דפסיקא ליה קתני, מילתא דלא פסיקא ליה [א] לא קתני. ג) תנן המפריש מעות לחטאת ואבדו והפריש אחרים תחתיהם ואח"כ נמצאו המעות ד) יביא מאלו ומאלו חטאת והשאר יפלו לנדבה. טעמא דמתכפר מאלו ומאלו, הא ה) *מאחד יוליכם לים המלח. לא שנא מתכפר באבודה ולא שנא מתכפר בשאינה אבודה, ולא שנא משך ולא שנא לא משך, תיובתא דתרוייהו? הכא נמי מילתא דפסיקא ליה קתני ו) ומילתא דלא פסיקא ליה לא קתני. א"ר אמי *המפריש שני ציבורי מעות לאחריות מתכפר באחד מהן ושני יפלו לנדבה. אליבא דמאן? אילימא אליבא דרבי פשיטא דיפלו לנדבה, ע"כ לא קאמר רבי אלא במפריש לאבוד אבל לאחריות מודה, ואלא אליבא דרבנן, פשיטא ז) (ליה) דיפלו לנדבה ק"ו: השתא מפריש לאיבוד אמור רבנן לאו כאיבוד דמי, לאחריות מיבעיא? ח) ואלא אליבא *דר"ש איצטריכא ליה, מהו דתימא לית ליה לר"ש נדבה קמ"ל דאית ליה נדבה, ומי מצית אמרת דלית ליה נדבה לר"ש? *והתני' ט) שלשה עשר שופרות היו במקדש י) והיה כתוב עליהן תיקלין חדתין ועתיקין, קינין וגוזלי עולה, עצים ולבונה וזהב לכפרת ג) וששה לנדבה, ותני עלה יא) ששה לנדבה לעולה הבאה מן המותרות שאין עורה לכהנים דברי רבי יהודה. אמר לו רבי נחמיה ואמרי לה ר"ש: א"כ בטלה מדרש של יהוידע הכהן ג) דתניא ד) זה מדרש דרש יהוידע הכהן: אשם הוא יא] ה) (כולו) להביא כל דבר הבא ממותר חטאות ואשמות יב] ליקח בדמיו עולות, הבשר לשם והעורות לכהנים. אלמא אית ליה נדבה לרבי שמעון? איצטריך, סלקא דעתך אמינא כי אית ליה נדבה לר"ש בחד סידרא

תורה אור

ויקרא ה

מסורת הש"ס

א) יומא נה: שקלים פ"ו משנה ה ב) [מנחות קד: קז:] ג) נ"ל דתנן ד) [שקלים פ"ו מ"ו ע"ש זבחים קג: ע"ש] ה) נ"ל וגו'

מאי לאו רבנן היא · וס"מ כאבודה דמי דנתכפר בראשון חבירו של אבוד, וזה שלא כאבד, לא הוא ולא חבירו יג] אלא למיתה אי הוו דיחיד אלמא טעמייהו דרבנן לאו משום הכי הוא יד]: **דפרויסו** · דרב הונא ודרבי אבא: **מילתא דפסיקא ליה קתני** · כלומר לא תימא הא לא הקריב רועה' דזימנין דרועה וזימנין דמתה כגון לרב הונא משך ושוב הקריב אפילו האבודה, שאינה אבודה מתה בלא לימלך, רועה. ולרבי אבא בין משך בין נמלך אם נתכפר בשאינה אבודה, אבודה מתה, ואם באבודה נתכפר זו רועה, והאי דקתני הקריב *קודם מציאת הראשונה משום דהא פסיקא ליה דמתה ואין חילוק בדבר ומשום הכי לא תנא נמצאת קודם כפרה מתה ולוקמא לרב הונא בדלא נמלך ולרבי אבא בנתכפר בשאינה אבודה משום דהיכא דנמצאת קודם כפרה מילתא דלא פסיקא היא דבעי לשוויי חילוק אי זו רועה ואי זו מתה · ל"א הא נמצאת מעיקרא תרעה הניחא דקריב האבודה כו' והיינו הך אלא שלשון ירושלמי *הוא: (א) **וניתני נמצאת מעיקרא** · כלומר ניתני נמצאת מעיקרא א) ואחר כך טו] תמות ונוקמה לדרב הונא בנמשך ולר' אבא בנתכפר בשאינה אבודה: ומשני מילתא דפסיקא ליה קתני כו': טז] **הא מאחד מינייהו יוליך בשני לים המלח כו'** · [ב] וקס"ד דדברי הכל היא אלמא טעמייהו דרבנן לאו בהכי הוא: **הכא נמי מילתא דפסיקא ליה כו'** · כלומר לא תימא הא מאחד מינייהו ילכו לים המלח' דזימנין אזלי לים המלח וזימנין לנדבה למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה והאי דתנא מאלו [ג] (ב) יז] ולא תנא יביא מאחד מהן' משום דמילתא דפסיקא ליה קתני דהאי ודאי תקנתא גמורה היא בלא שום חילוק אבל אי תנא יביא מאחד מהן בעי לחלוק בין משך ללא משך לרב הונא, ולרבי אבא בין אבודין לשאינן אבודין: **לאחריות** · שאם יאבד אחד מהן יתכפר בחבירו: **אליבא דר' שמעון** · דאמר באידך פירקין דלעיל (דף טו:) חמש חטאות מתות ולית ליה רועה לגמרי שיפלו דמים לנדבה: **הכי גרסינן לר"ש נדבה** · גבי חטאת דכי היכי דלית ליה גבי בהמות לית ליה נמי גבי מעות קא משמע לן: **תקלין חדתין** · מי שלא הביא שקלו באדר מביאו כל השנה ונותנו בתוכו שופר וכשיגיע אחד מן השלשה פרקים שתורמין את הלשכה נותן בלשכה ונתרם עם שאר כסף שבלשכה: **ועתיקין** · מי שלא הביא שקלו אשתקד מביאו לשנה הבאה ונותנו שם והן עושין מהן חומת העיר ומגדלותיה וכל צרכי העיר שהרי ממותר שירי הלשכה ג) לבד נעשה כלותה שנינו (שקלים פ"ד מ"ב) מותר שירי הלשכה ממנה היו עושין חומות העיר יח] כו' והאי מותר הוא שאילו היה שם היה נשאר: **קינין** · יט] מי שהיה מחוסר כפרה כגון זב וזבה ויולדת ומצורע שהן מביאין קן, מביא מעות ונותן שם ואוכל בקדשים לערב בחזקת שהוקרבה כפרתו שאין בית דין של כהנים זזים משם עד שיכלו כל המעות שבתוכו שופר כדי שלא יאכל מחוסר כפרה בקדשים: **גוזלי עולה** · ברביעי כתוב כן והמתנדב [ד] בני יונה לנדבת עולת העוף מביא מעות ונותן בו: **עצים** · בחמישית כתוב עצים שהמתנדב עצים למערכה מביא מעות ונותן לתוכו: **לבונה** · בששי כתוב לבונה שהמתנדב לבונה מטיל מעות לתוכו: **וזהב לכפורת** · המתנדב כ] ג) לכלי שרת מביא ונותן בו · ל"א וזהב לכפורת המתנדב כלי שרת מביא ונותן · כא] כפורת היינו מזרק ובספר עזרא (א) כתיב כפורי זהב וגו' כב] ומש"ה נראה לי שהוא עיקר משום דקדשי בדק הבית לא היו באין למקדש אלא ליד הגזבר: **וששה שופרות היו לנדבה לבור** · הבאה מן המותרות דחטאות ואשמות וכל הנך דאמרינן יפלו דמיו לנדבה" ובפרק בתרא דמנחות (דף קז:) מפרש הני ששה כנגד מי: **שאין עורה לכהנים** · אלא חוזרין ומוכרין אותו ולוקחין בהמות לעולה לקיץ המזבח: **בחד סידרא** · וכגון הפריש כג] (שתי ציבורי) מעות לחטאתו והוזלו הטלאים וניתותרו מן המעות:

א) נ"א ולפ"ס ועיין נ"ק ב) לכך כלותה נ"ק ג) נ"א לכפורת וגירסת נ"ק זהב לכלי

אבל

ביום הוא צריך להתכפר באחת מהן ואינו יכול להמתין עבודת היום אבל לרבי אבא דאמר אליבא דרבנן דמפריש לאבוד לאו כאבוד דמי ואם נתכפר באבודה שאינה אבודה רועה פריך שפיר דהא הכא דנתכפר בראשון ואפילו הכי דיחיד תמות אלמא מפריש לאבוד כאבוד דמי אבל לרב הונא לא פריך מידי דאיכא למימר דהאי כי משך אחת מהן בלא המלכה *בדין שניה למיתה אזלא ביחיד ואפילו לרבנן:

הא מאחד מהן יוליכם לים המלח כו' · תיובתא דתרוייהו תימה דלעיל פריך מינה וקאמר הניחא לרב הונא ולרבי אבא נמי משני לה כרבי והכא פריך מינה לתרוייהו וי"ל דלית ליה השתא כסוגיא דלעיל אלא מסתברא ליה למקשה דהכא דאתיא נמי כרבנן ומיירי בכל ענין וכן דרך הש"ס להפך קושייתו בכל ענין פעמים ככה ופעמים ככה: **המפריש** שני ציבורי מעות לאחריות כו' · אי אליבא דרבי פשיטא ולקמן גבי מפריש שתי חטאות לאחריות מוקי לה כרבי ולא פריך פשיטא דיש לחלק בין מפריש מעות לאחריות למפריש בהמות לאחריות דהא קמן לרבי שמעון נמי דאמר גבי בהמות דמתה גבי ציבורי מעות מודה דמתכפר באחת מהן והשני רועה: **וששה** לנדבה · בפרק בתרא דמנחות (דף קז:) פליגי בה אמוראי הני ששה כנגד מי חזקיה אמר כנגד ששה בתי אבות שיהיה להם שלום זה כנגד זה לפיכך תיקנו ששה כנגד ו' ימי החול שיהא לכל בית אב ליומו וזעירי אמר כנגד פר ועגל וכבש איל גדי ושעיר וכל כך למה (כדי) שלא היו רוצין לעשות ממותר דמי הפר אלא לפר בלבד וכן לכל אחד ואע"ג דאיכא כד] [מ"ד] בפ"ק דשבועות (דף יב:) א) מקילים בעולת העוף הני מילי דיעבד אבל לכתחילה לא דטוב לעשות מהן למה שהופרשו תחילה:

א) דמקילין · נ"ק

ואידך

הפריש ממש קאמר אלא והקריב אחרת תחתיה] לשחופה מדעתו (ולא הקריב ממש ותמות השניה) [ולא שחטה עד שנמצאת חטאתו האבודה ונתכפר באבודה מדעתו · הראשונה תמות דקתני אתהיא ראשונה קאמר דהקריב לשחופה קודם שנמצאת האבודה להכי קרי ליה ראשונה ותמות משום] דמשך אחת מהן מדעתו ואיכא למימר דאפי' רישא רבי היא וליכא למידק מינה טעמא משום דהקריב דלאו הקריב ממש הוא אלא הקריב לשחופה · אלא לר' אבא אמר רב דאמר הכל מודים שאם נתכפר כו' לא מיתוקמא סיפא כדדייקינן מינה דילכו לים המלח כלל כרבנן אלא (כר') [לר'] דאמר המפריש לאבוד כאבוד דמי רישא כרבנן וסיפא כר' אין ומאי קמ"ל כו': גופא אמר רב הונא אמר רב הכל מודין שאם משך אחת מהן והקריב מדעתו שהשניה מתה · דקנסינן ליה הואיל ועבר מדעתו על מה נחלקו על הבא לימלך איזו יקריב דר' סבר לא עשו תקנה בקדשים דלא איכפת לן בההיא דמתה אלא אמרינן ליה לך התכפר בשאינה אבודה דלא איתיליד בית ריעותא ואבודת מתה דאיתיליד בית ריעותא ורבנן [סברי עשו תקנה בקדשים כי היכי דלא תמות ואמרינן ליה לך התכפר באבוד כו']: והכי נחלקו במתניתין בבא לימלך כר' דאמר דתמות סבירא ליה דאע"ג דבשעת הפרשה אבודה ולא בשעת כפרה אפי' הכי תמות אע"ג דבא לימלך ורבנן סברי אם בא לימלך לעולם אין מתה השניה ולא משכחת לה דמתה אלא ההיא דנמצאת לאחר כפרה (דהא) [דהתיא] נתכפר בשאינה אבודה תשתייר האבודה הלכך מתה (אלא) [אבל] הבא לימלך לעולם לא מתה השניה משום דאמרינן ליה לך התכפר באבודה משום דעשו תקנה בקדשים: יאכלו מה ת"ל דכתיב בחצר אהל מועד יאכלוה מה ת"ל דכתיב והנותרת מן המנחה יאכלו אהרן ובניו מצות תאכל במקום קדוש בחצר אהל מועד ולא היה צ"ל יאכלו ולא יאכלוה · אלא יאכלו מה ת"ל שאם היתה מועטת שאם לא היה לו [לכהן] ליכל אלא מעט מן מנחות אוכלין עמה חולין או תרומה כדי שתהא נאכלת מן השבע כדי שיהא באכילתה שביעה וה' דיאכלוה מה ת"ל שאם היתה לו מן המנחות הרבה אין אוכלין [עמה חולין ותרומה כדי שלא תהא המנחה נאכלת מן הגסה לאחר שביעה להכי כתיב יאכלוה היא היא להודיה] והא הכא אע"ג דכשהיא מרובה אין אוכלין עמה חולין ותרומה כשהיא מועטת עשו תקנה דיאכלו עמה חולין ותרומה אלמא דעשו תקנה בקדשים מאי לאו הא ברייתא אפי' ר' היא דסתמא היא וקשיא לרב הונא דאמר דר' סבר לא עשו תקנה בקדשים לא הא ברייתא רבנן היא: ור' אבא אמר רב הכל מודים כו' · על מה נחלקו על אם נתכפר באבודה דר' סבר כו' והכי פליגי בהכי במתניתין דר' דאמר תמות קסבר אע"ג דאבדה בשעת הפרשה ולא בשעת כפרה ונשתייר שאינה אבודה · אפי' הכי תמות משום דמפריש לאבוד כאבוד דמי אע"ג דשאינה אבודה נשתייר מתה ורבנן סברי אם נשתייר שאינה אבודה אינה מתה דאין חטאת מתה אלא שנמצא לאחר כפרה דהיינו אם נתכפר באבודה ונשתייר שאינה אבודה אין מתה דמפריש לאבוד לאו כאבוד דמי: הא נמצא מעיקרא קודם כפרה רועה לא שנא מתכפר כו' · וקשיא לתרוייהו בין לרב הונא בין לר' אבא: לא הא לא קשיא להו דמילתא דפשיטא ליה לתנא קתני · היינו המפריש חטאתו ואבדה [ואח"כ נמצאת הראשונה] לאחר כפרה דתמות היינו פשיטא ליה ותני תמות · אבל הא דוקיא הא נמצא מעיקרא לא קתני דלא פשיטא ליה דפעמים רועה ופעמים מתה לר' הונא כדאית ליה דכי משך אחת מדעתו השניה מתה ולא רועה · ולרבי אבא כדאית ליה דאם נתכפר בשאינה אבודה שאבודה מתה אע"ג דנאבדה בשעת הפרשת שניה ולא בשעת כפרה אפי' הכי מתה ולא רועה הואיל ולא פשיטא ליה למתני רועה לעולם ולא קתני הלכך לא קשיא: ל"א הא נמצא מעיקרא רועה הניחא לר' אבא קא מתרץ האי לישנא הניחא דדייקת הא נמצא מעיקרא רועה הני מילי היכא דהקריב אבודה ונשתיירה שאינה אבודה אלא אם הקריב שאינה אבודה תשתיירה אבודה אמאי רועה מתה איבעי ליה למיתנא: קסבר ר' אבא · כי דייקינן הא נמצא מעיקרא רועה כגון דהקריב אבודה ונשתיירה שאינה אבודה משום הכי רועה: אי הכי · דבהתיא עסקינן: מאי אריא דתני מתניתין · הקריב ואח"כ נמצא מתה נתני נמצאה מעיקרא והקריב כו' · וכ"ש הקריב ואח"כ נמצא דמתה: ההיא דלא פסיקא ליה · דודאי מתה [לא קתני] דהא פעמים מתה פעמים רועה דאם נתכפר באבודה תשתיירה שאינה אבודה רועה הלכך לא תני לה מתניתין אבל הקריב ואח"כ נמצא דפסיקא ליה דודאי מתה תני לה: תנן המפריש מעות לחטאתו כו' · (כפירוש דלישנא קמא) [בהילוכא דתנן המפריש חטאתו] דלעיל ובלישנא אחרת מותיב לר' אבא לחוד: קסבר ר' אבא כי קתני דילכו לים המלח בשהביא משאין אבודין דאבודין נשתיירו: אי הכי מאי אריא תני כו' · בהילוכא דלעיל [ת"ש השני בשני שעירי יוה"כ קא מיירי היכא דמת אחד מהן משהגריל הביא שנים והגריל עליהן כדאמרן לעיל השני ירעה כו': ואמר רב דפליג עליה דר' יוחנן · בעלי חיין שאין בהן פסול אינן נדחין וכשהוא מתכפר בשני שבזוג ראשון מתכפר משום דבעלי חיין אינן נדחין ואידך בתרא שני שבזוג שני הוה ליה כמפריש לאבוד תחת ההוא דמת דהיינו אבוד וקתני ירעה טעמא דחטאת דציבור הוא הא דיחיד מתה מאי לאו אפי' הא מתניתין רבנן היא וקשיא לר' אבא דאמר דלרבנן מפריש לאבוד לאו כאבוד דמי ורועה לא ההיא מתניתין ר' היא ולא רבנן · שני צבורי מעות לאחריות שאם יאבד צבור אחד שיתכפרו באחד]: לאחריות מיבעיא · דשני יפלו לנדבה: ל"א פשיטא דלרבנן יפלו לנדבה דהשתא יש לומר כו' ואלא לר' אליבא דר' פשיטא ע"כ לא קאמר ר' דמתה אלא במפריש לאבוד אבל באחריות מודה דיפלו לנדבה [דהא ליכא אבוד]: אלא אליבא דר' שמעון איצטריכא ליה · דאמר כל חמש חטאות מיתות (אפילו) [חדא] חטאת שכפרו בעליה דמהו דתימא ההיא צבור שני דנשתייר ליהוי כמותר חטאת שכפרו בעליה ולימות ולא ליפלו לנדבה דלר' שמעון נדבה במותר חטאת לית ליה קמ"ל ר' אמי דאית ליה: ומי מצית אמרת דלית ליה נדבה' במותר חטאת: [והתנן י"ג שופרות היו במקדש [והיה כתוב] עליהן תיקלין חדתין · אינהו הוו לקרבנות של כל השנה תיקלין עתיקין שמי שלא שקל אשתקד ישקול עכשיו וניית באותו שופר]: קינין · הן תורין: וגוזלי עולה · הן בני יונה: עצים · שמאותן מעות שבאותו שופר קונין עצים לצורך המערכה: ולבונה · לצורך קניית לבונה: וזהב · שמהן זהב לצורך כפורת ואיכא דאמרי זהב לכפורת לצורך בדק הבית לכלים המצופים זהב · לשון מורי הגאון: וששה לנדבה לצורך עולות הבאות מן המותרות שמותרות מדמי חטאת ואשם ושאר קרבנות משימין באותן שופרות וקונין מהן עולה: [ואין עורה לכהנים דברי ר' יהודה אלא מוכרין אותן ולוקחין מדמיהן עולה: א"ל ר' שמעון א"כ דאין עורן לכהנים] ביטל מדרשו של יהוידע הכהן דתניא · אשם הוא משמע אשם נאכל לכהנים וכתי' אשם לה' כיצד יתקיימו ב' כתובים הללו · להביא כל שבא ממותר · חטאות ואשם שלוקחין בהן עולות ויהא בשר לשם כליל ועורות לכהנים ואית ליה לר"ש נדבה [illegible]

כב א מיי' פ"ה מהלכות פסה"מ הלכה ס:

כד ב מיי' פ"ב מהלכות שקלים הלכה ב:

כה ג מיי' שם ופ"ה מהלכות פסה"מ הלכה ט:

וכדין שמניה נ"ק

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וניתני · נ"ב זהו לשון ירושלמי: (ב) ד"ה הכא נמי וכו' מאלו ומאלו ולא תנא:

שיטה מקובצת

א] טעמא דהקריבה ואח"כ נמצאת הראשונה תמות הא נמצאת מעיקרא תרעה כו': ב] דפסיקא ס"א דפשיטא: ג] קתני ל"א הא נמצאת מעיקרא תרעה הניחא אי הקריב אבודה רועה אלא אי הקריב שאינה אבודה ונשתיירה האבודה אמאי רועה סברא כי קתני דהקריב אבודה רועה אי הכי מאי איריא דתני הקריב ואח"כ נמצאת ומתה ניתני נמצאת מעיקרא תרעה דלא פסיקא ליה לא תני הקריב ואח"כ נמצאת מתה דפסיקא ליה תני: ד] הא הביא מאחד מהן יוליכם: ה] עי' בהשמטות בסוף המסכת: ו] תיבת ליה נמחק: ז] מיבעיא ל"א אילימא אליבא דרבנן השתא יש לומר אבודה בשעת הפרשה רועה שני צבורי מעות לא כ"ש אלא לרבי ע"כ לא קאמר רבי אלא אבודה בשעת הפרשה אבל שני צבורי מעות לא: ח] במפרש לאיבוד [illegible]: י] עי' בהשמטות בסוף המסכת: יא] הוא אשם אשם לה' לא: יב] ואשמות · ילקח בדמיו: יג] חבירו אלא הפריש לאיבוד אולי: יד] הוא וכו' ולא דמ"ד בע"ח נידחין לא מצי פריך דהא איהו בשני שבוע וזה נתכפר ואע"ג דהפריש לאיבוד ראשון השני שבוע ראשון נדחה במיתת חבירו: טו] תמות ואח"כ נתכפרה תמות: טז] עי' בהשמטות בסוף המסכת: יח] באלו ולא ומאלו וכו' נמחק: יט] קינין בשלישית פי:כ] המתנדב לכפורת כלים המצופין זהב לצורך בדק הבית מביא ונותן בהכא] ונותן בו כפורת: כב] וגו' ולשון שני נראה לי תיבות ומש"ה נמחק: כג] תיבות שתי צבורי נמחק: כד] דאיכא מ"ד בפ"ק:

נושא/מבחנה

הכרות טינא אחד לאחריות:
ר' אמי - ב' ציבורי מעות (בני יהיב לנדבה)
ר' הושעיא ב' חטאות

△ שלמים לבדו אליבא דמאן אמר ר' אמי את דבריו

הגהות הגר"א [א] גמ' לא קתני · [illegible] [ב] רש"י ד"ה הא · וקס"ד כו' · [illegible] [ג] ד"ה ס"נ · מאלו · נ"ל מאלו ומאלו: [ד] ד"ה גוזלי · בני יונה · לא דוקא: